

СУТЬ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ ТА СТАН ЙОГО НАГРОМАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Апанасенко В.С

аспірант кафедри фінансів, банківської справи та страхування
*Одеський національний університет імені І.І.Мечникова,
м. Одеса, Україна*

Основний капітал економічною теорією розглядається як домінуючий у створенні додаткової вартості, а його нагромадження вважається ключовим фактором розвитку економіки як країни, так і будь-якого підприємства. На фоні нестабільної економічної ситуації в Україні актуалізуються питання дослідження стану нагромадження основного капіталу.

Основний капітал – одна з найбільш використовуваних економічних категорій, яка розглядається як на макроекономічному рівні (з народногосподарського погляду), так і мікроекономічному рівні (з погляду суб'єктів господарювання).

Основний капітал національної економіки призначений для комплексного вирішення виробничих і соціально-економічних проблем, найважливішими серед яких є забезпечення проведення виробничо-господарської діяльності та виконання технологічних процесів, підвищення продуктивності праці та зростання ефективності господарювання [1].

Автори [2] вважають, що основний капітал підприємства – це грошова оцінка майна, використовуваного в якості засобу виробництва, що діє протягом тривалого часу і зберігає свою натуральну форму. Основні активи становлять виробничу основу підприємства, а саме будівлі, споруди, машини, обладнання тощо. За визначенням [3, с. 265] нагромадження основного капіталу – це вкладення коштів в основний капітал з метою розширення обсягів виробництва та привласнення вищих прибутків. Валове нагромадження основного капіталу здійснюється через придбання за винятком вибуття; здійснення витрат на поліпшення невикористаних матеріальних активів; здійснення витрат, пов'язаних із передачею прав власності на невикористані активи тощо [3, с. 265].

Як правило, стан та динаміка нагромадження основного капіталу підприємства є відзеркаленням тенденцій валового нагромадження основного капіталу країни (табл. 1).

Таблиця 1 - Динаміка ВВП, валового нагромадження основного капіталу, вартості основних засобів та ступеню їх зносу

Роки	ВВП, млрд. грн.	Валове нагромадження основного капіталу, млрд. грн.	Вартість основних засобів у фактичних цінах, млрд. грн.	Ступінь зносу основних засобів, %
2000	170,1	33,5	828,8	43,7
2005	441,5	97,0	1276,2	49,0
2010	1120,6	201,9	6648,9	74,9
2011	1349,2	247,6	7397,0	75,9
2012	1459,1	283,1	9148,0	76,7
2013	1465,2	247,0	10401,3	77,3
2014	1586,9	224,3	13752,1	83,5
2015	1979,5	262,9	7641,4	60,1
2016	2383,2	368,7	8177,4	58,1
2017	2982,9	477,4	7733,9	55,1

Джерело: складено за даними [4]

Згідно з даними, наведеними в табл.1, валове нагромадження основного капіталу дуже повільно зростало протягом 2000-2012рр., із зниженням показників протягом 2013-2014рр. У середньому темпи зростання становлять 18,8% від ВВП. Як засвідчує світовий досвід, для модернізації і росту економіки протягом тривалого періоду має спостерігатися високий рівень нагромадження основного капіталу і щодо ВВП приблизно становити 27–31% [5]. Динаміка вартості основних засобів демонструє висхідний характер до 2015 року, в якому вона скоротилась на 44,5%, катастрофічною є динаміка показника зносу основних засобів. Красномовно про відсталість та проблеми України в питаннях нагромадження основного капіталу від країн світового співтовариства свідчать дані табл.2.

Таблиця 2 - Порівняльний аналіз показників валового нагромадження основного капіталу України з окремими країнами світу за 2000-2016рр.

Країна	Валове нагромадження основного капіталу, млрд дол в поточних цінах	Перевищення валового нагромадження України, рази
США	37675	106,7
Китай	15297	43,3
Німеччина	10163	28,8
Франція	7062	20,0
Південна Корея	3940	11,2
Індія	3767	10,7
Україна	353	-

Джерело: розраховано за даними [6]

Україна катастрофічно відстає за показниками валового нагромадження основного капіталу: так, відставання від США в 106,7 рази, від Китаю – в 43,3рази, від представників Євросоюзу – понад 20 раз, від Індії – в 10,7рази.

Література:

1. Васюник Т.І. Оцінка сучасного стану відтворення основного капіталу. *Економіка і суспільство*. 2017. Вип.8. С.107-111
2. Болтянська Л.О., Андреева Л.О., Лисак О.І. Економіка підприємства: навч.посіб. Херсон. 2015
3. Економічна енциклопедія. Редкол.: С. Мочерний та ін. К. 2000. 864 с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (дата звернення 15.11.2018р.)
5. Васюник Т.І. Аналіз інвестиційного забезпечення відтворення основного капіталу. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип.22. Ч.1 С.46-49
6. Романишин В.О. Нагромадження капіталу та його вплив на інвестиційну активність підприємств в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. №21. С. 25-29